

an dieser Stelle

Siddelenz a schweizerisch

d' Geschichte von der l. Jugend am 2te Weltkrieg.

An de viretten Sendungen habe mir iwerch d'l. Zwangsrekruirerte geschwad de' seel der Zwangsanzelmung entze'e konnten se sich a Frankreich gerett haben. Mir lun dei gef'ircht Si'e beschreiben fir iwerch d' freuzen, Remerkation's ^{Linie} an dat mfangs vom Krieg nach unteren Frankreich ze kommen. Et ess och kafs'ichlech Riets gungen iwerch de sogenannten "Centre d'accueil" "Los Rucizes." Mir lun och d' geforen an diene muschiden Schaffen erkant, a viron allem d' ganz Komplexit'et vom Verachafen von falsche Pabieren, falsche Pass duergeluecht. Ebr enol nach e fuer awer Facetten vom desorganisationen.

Dus de "Centre d'accueil" lu minen Informationen vor Lieberung geschickt gin a vin-nusa. Ach wolt de Kontakt von de Refraktoren nach der Kuecht nach ganz unnerbrach gin an zwer von verschidlenen Ursachen.

Et kann e' nach je l'ich vorstellen dass dei ganz Operationen mit olui finanzielle Moedelen konnte gesch'e'en. Schlimmlech lun dei geheim Reisen feldt och feldfracht, d' Hotel Speisen lu minne bezuelt gin, d' Restaurationen an och oft a vill Trinkgeld.

Z.B. Von de Ministären oder of de femerje fir blanko Formulären a Pass ze kre'e'n. d' Refraktoren lun och feldt gebrauch, koste me von en Taxtegeld bis se enol selwer feldt verdinge konnten, a wa se iwerkapt auf Platz hale wou se feldt verdinge lun. Et war e' sehr gl'ichlech, wamr lu ennerdey war a gef'ircht goug.

Gottseidank lu nach zow Lieberung vill gud Patriote found, dei bereit waren finanziell ze h'olfen. Ach d' Eltern, oder w'inerk'aus en deel dei ch konnte machen lun regelm'assig feldsommen fir hire Jung von Verfigung geschalt. Mir dest feldt luech awer och nach bis an d' untere Frankreich bruecht von gin. An dat gung och nach enge Twerweisung von Brank von Brank, wei laut. Fallens lun dei deitlich merkan, well dat war je deizent d' W'ahrung ok von Lieberung von fransisch Frauen empotisch gin, an allem der Operationen von nach Rinken, gef'oren a Verd'achtigungen verbunden.

Dovon dem feldt lun awer ok nach awer Sachen beu'leht von Lieberung a Frankreich kommen. Ebr z.B. d' Tack von den Eltern fir hir Jungen. Ebr ware

Liuensmittelten, Jezei, vinnu ellern nygepaste Schlafgezei mi blo Box a Pakkoug an och Medikamenter.

den mi Kremer a sengem Buch "Je Krich um Emergroun" such dese regredichte Postservice beschriewen. Heiranner waren sprachleech d' Mentoren vum LRL engagiert a besonnerch d' Famill Heutges vum besserding.

Das gefe'ertest war d' Päck fir d' Refraktoren iwend d' Grenz ze bringen. Wa nie bis zou Hussigny waren konnten Prä'wer an och d' Päck nach der franzöischer Post weidder verschickel gin.

D' Hans Heutges war op Nummer 3, an der Briergasson, net weit vum Rollesberg vum d' Grenz nach Frankreich verlafe an.

D' Elteren hun bis Päck a Brief lei offen an den Hér Louis an d' Madame Yvonne

Heutges lu se da vir den Transport iwend d' Grenz prä'pariert. Op de Päck were kimp Adressen, an d' Adressen waren an de Schmutzuelen vum Perreux verstopft.

Op engem Wüchen lueken d' Päck ament dem Hér verstopft och fir den Perreux folg seng Kameraderen beschimmt wer. Sein Hans such d'recht mi der Grenz.

Nom Grenz iwegank hun da franzöisch Resistenzler gewärt, d' Päck an Empfang geloll an da weidder mi den Hér Albert Desmots (den Decknumm vum Albert Vufekener) ^{gesehen} diese dann mi d' Refraktoren vinnu gin luet. Op dem de folg

d' feinnuechten vum den touanier'en find kank such, sin awer och Okro'e geschitt an der fahalt's den 13 Januar 1944. D' Prä'wer haben op irgend eng Manier's David kritte vum dese Madenheften, ~~an~~ hun einfach deren Säg d' Relève

me' fe' geluecht an den Heutges iwersocht. Hie fett festgeloken a nach op de Poste geloll. Hie klacht' ~~den~~ an de Chef vum der festapo einfach an a mecht such d'recht. Blammé'nt, reumen Kollegen an d' Hans Heutges, lueken der a Revolver, ungefe'ir 20 Päck fir d' Refraktoren a 50 Prä'wer ~~a mecht~~, so dass an der nupfend Hausdurchsuchung ke' betärscherend Material found kank gin.

de Louis Heutges blow awer vinneligen Weis bis zou der Liberehou'n verstopft.

D' Relève gow awer gleich vum 2 Mediapollvoll Memberen vum LRL vum op geloll de Papa Waldinger bringe de Courrier ^{nach sengem Muelledron} a sengem ~~Post~~ bis op Lasauway, an der Familie genannt Bip Weimerskirch suerft fir de Weiderttransport bis op Saulnes a Frankreich.

Fir ons der zeck vum dem gefe'erteste Grenzschmuggel mé's an Erinnerung ze bringen, liese mir ~~was~~ mo d'ingen Musekhaus, aus dem Michel Kremer sengem Buch "Erinnerungen" doerwer.

Den Meckel Kremer schreibt also in seinem Buch "Erinnerungen" iwert
des ~~Trafik~~ Grenz Trafic von Lassarwege ^{also auch} was so bekanntlich diecht un
der französcher Grenz luek a luek

*den douanieren a franzoesch wa' datt deimich gekend luek
dat bescht op der loebelmerge luek was so am krich deital soll
sin,*

Nieft de Preiser op dëser Säit woren déi franséisch Douanieren awer och nach am Déngscht op deër anerer Säit.

Wéi d'Brout am Frankräich knapp a rar gin as, huet esou munche franséischen Douanier sech bereet erkläert, en A zouzedrécken an esouguer ze hëllefén déi bescht Schläichweër erauszésichen.

De beschte franséischen Douanier wor de Monsieur François. Ënner deem Numm wor hien der Lëtzebuurger Resistenz bekannt a wor bereet op all Manéier ze hëllefén.

Hien huet d'Combine kannt an dovü gewosst, wéi d'Päck an d'Bréifer fir an d'Frankräich iwer d'Bréck an de Café Lingier kom sin, wou den Dépôt clandestin wor.

De Monsieur Lingier huet bei der franséischer Eisebunn geschafft, wou d'Schinnen nëmmen 3 bis 4 Meter hanner den Haiser Hirtz, Henkes an ^{dem} Economat erlaanscht gaange sin. Hien huet och de Stonneplang vun de Marchandisenzich kannt, déi an der laanggezugener Kurv dacks esou lues gefuer sin, datt déi franséisch Prisonnéier, déi am sous-bois gewaart hun, ganz liicht op e Waggo klamme konnten.

Et as alles gutt gaang, wëll si Hand an Hand matenee geschafft hun. Wivill Balle „schwarz“ Miel an der klenger Bäckerei Henckes fir de gudden Zweck verschafft si gin, ka kee méi soen.

Verschiede kleng gënschteg geografesch Situatioune vun ^{Lassarwege} der Zwaasch sin der Resistenz behëlleflech gewiescht.

De Kiirfech läit op franséischem Buedem, d'Baach Crosnière an d'Gäert hanner den Haiser vum „Balcon“ deelweis och. Et wor also onméiglech d'Grenz mat Frankräich an domat och d'Fluchtweër genee ze kontrolléieren an ze iwerwachen. Do hätt schon op all Meter müssen e Preiss stoen. An nuets wor eng Kontroll nach méi schwéier.

Fir déi meescht geféierlech Transaktiounen woren verantwortlech ënner aneren :
D^{lle} Madame Charlotte VERLAINE, Fernand BRACONNIER, Monsieur LINGIER
an d'Famill DIETZ.

De Bäcker Ferdy RAUSCH vun Déifferdang hat virum Krich esou e service de commercant ambulant op Lasauvage. All Woch huet hie Brout a Commandé mat séngem Auto dohigefouert.

Wéi de Krich kom as, hun d'Preisen d'Autoë konfiskéiert an dem Rausche Ferd säi Commerce ambulant wär um Enn gewiescht, wann nët den Useldinger Jhemp mat séngem Mëllechwon gewiescht wär.

Kirdrum late mir och de Papa Useldinger erwälet

Lasauvage

Wann de Jhemp säi Mëllechtour fäerdeg hat, as hie fir de Rausche Ferd op Lasauvage gefuer.

Dem Jhemp säi Päerd, hien huet et „Stipp“ genannt, huet wuel dëe géie Bierg, dee mär de Stengscheswee genannt hun, nët gäer gehat, an um halwe Wee as de Stipp vum selwe stoe bliwen, fir séng „Belounung“ ze kréien. Wann de Stipp säin haart Stéck Brout geknat hat, as hie vum selwen ouni Hü an Ho erëm weider getrëppelt.

Een deen de Rausche Ferd an den Useldingesch Jhemp kannt huet, huet och gewosst, datt si allen zwéin d'Preisen nët riche konnten an och an alles verweckelt woren, wat fir eis Fräiheet nätzlech wor.

Ënner dem Brout luche Päck a Bréifer, déi mat op Lasauvage gefouert si gin, fir bei der éischter Geleênheet an d'Frankräich bruecht ze gin.

Wéi et och gaangen as, d'Preisen haten e gudden Dag „Wand“ vun denen Transportméiglechkete krit. Si haten sech hanner der Bréck am Bierg fir op Lasauvage erof postéiert, fir dem Useldinger séng Käerchen emol genee ënnert d'Lupp ze huelen.

Si haten awer d'Rechnung ouni d'Resistenz gemaach. D'Leit, dat heescht, zwou Frae vum „Balcon“, dat sin déi éischt Haiser lénks, wann een de Bierg erof kënnt, haten, obschongs si kee Brëll ophaten, esou eppes „Grénges“ hanner der Bréck gesi stoen.

Hanner den Haiser vum „Balcon“ as een duerch de Gaart direkt an der éischter Kéier vun der Strooss erauskom.

Et wor nëmme eng Affär vu Minutten, fir dem Useldinger säi Won „propper“ ze maachen. D'Päck an d'Täsch mat de „schwarze“ Breifer wore séier am Bësch verschwonnen.

Wéi de Jhemp an d'Madame Rausch zu Lasauvage ukomm sin, sin d'Preisen an de Wee gesprongen a geruff : „Absitzen . . . Abladen“ . . . Esouguer d'Enveloppen, wou d'Liewensmëttelickeën dra woren, hun si duerchsicht. Si hun sech ënner de Won geluegt, fir ze kucken, ob näscht Verdächtiges ënner dem Won festgemaach wär. Et as alles, datt si nët och nach dem Stipp (Päerd) de Schwanz an d'Lucht gehoff hun, fir och nach do ze kontrolléieren . . ! Et huet näscht genotzt, et wor näscht do.

Dës kleng Pann wor awer en „Avertissement“ aus deem fir aner Aktiounen eng Léier gezu konnt gin, nët jidderengem eppes op d'Nues ze hänken.

Déi bescht Méiglechkeet aus dem Frankräich eriwwer an d'Ländchen ze kommen, wor zu Lasauvage. Ënner denen, déi mat falsche Papéieren déi aner Säit woren, sin der e puer gewiescht déi e puermol no doheem verlaangert hun. D'Saach as opgefall an ee gudden Dag as d'Fal zougesschnappt. Den ~~Enn~~ ^{Han Heutgen.} wor der Gestapo zu Lasauvage an d'Gräpp gelaf an as ofgefouert gin.

Wéi et heider ganz lu mir och beschriewen, se mir kommen nach drof zeréck wéi geféierlech et net nemmen fir de Betreffende war, aus Frankreich méi gehéit op Lëtzebuerg op Besuch ze kommen, mä och fir d' ganz Resistenz Organisation.

Et niew awer bei opdrësen d' festgelaten, den publieklich sich Lommen vu selber vu gudde Patrioten opmuelk fowen an der och Blut méigeg woren, och wann ^{net} ~~hann~~ mat gemane Clippen geseing ha kin.

dat selwecht gëtt och fir d' Liewensmëttelen, dei all um schwarze Markt ha mir beschaff gin fir vill laangere Meier ze fellen.

Enne hun d' Repaktieren ^{mit} am Frankreich ^{sed} am den Albert Ungelener gawennt, den
 in Wönsch für feld, Liewensmitleken oder fezei wärddegin luech an da muot dem
 virden beschriewene Wi' an Erfollung gangen sin. Wäl dat och meichens ge-
 klapp luech es sin awer och forcément Paumen utschanen. Z. B. Bisjell an
 feld net an den Vestimantär kom so mir hieser wot den Ungelener dopf op Lefchung
 schreiwet: "Dites aux parents des femmes de ne pas permettre de l'argent ou des
 vêtements à n'importe qui, il y a de l'argent que les gens n'ont jamais reçu"
 Oder ännuerecht Colis'en sin net ukom. Op d' Reklamatioun sin luech de Chef vum
 'Centre d'accueil' de minne Recherche ushellen, wot jo net einfach war Oder
 Adressen hu für bestömmt Colis'e gefeelt, wot jo net verwunderlich es, well
 jo virden beschriewen, d' Adressen an de Lösungswelen iwel d' feuzge verschurppelt
 ni für sin am Centre oder op textuel Klappen ericht op d' Päck gefeelt gouwen.
 Tann hun des Päck minne opgemaht für sin dei versteelt für et et notwendig
 gebrantelt hun.

Et sin dann nach e Kripitel ugeschaiden, dei selb elv virden erwänt. D' Repaktiere
 ware jongen vum 17 bis 23 Jor. Vill sin kinnen luten d' Frank nach net erliewt an
 et d'war kinnen nach net all drückeg ergangen. Fleck ware nie de' d'olle Kider wech
 vum d'ol'm fort so waren och am Frankreich net op Poise gebett. Fleck hu nie och
 nach net gewusst wäl Schaffe wär, zemols och net kann Prauer won die will waren.
 Et brauch e' sed dann net ze wouneren wann d' Heemwe'l es e' Poorselt wuorkom es
 an trotz Warnungen de Wi' mo Heem erem ~~ugeteuer~~ so ogedrueden ess. Engerseits
~~hat~~ luech hien sed fleicht dommerweis op rümp fransisch folnt Pabere verlor,
 anerseits gefoßft no angem kuerzen Zeit Openthal doheem me's zereich an donec
 Fraue ze kommen oder och d'ol'm keune verhofft gin.

Amersieren, hie nie net gemiaht a wot für sin meus geforen nie net meume sed, mä
 och lin Eltern, Geschwester, Familien sin och d' ganz Resistenz Organisatioun hantelt hun.
 Et für d'erk ze illustrieren zeteileren och nach eng Kider Famagen aus Br'ner aus deser
 Zeit:

Seuls les anciens ...

Seuls les anciens des Ancizes peuvent comprendre ces actes de désespoir dictés, le plus souvent, par la nostalgie du pays.

UNGEHEUER, dans une lettre adressée à GORRES (4:1.44), condamne ces retours au pays :

"Choisissez mieux la marchandise. Ce n'est pas un reproche, mais un conseil. Retirez immédiatement les papiers à CHARPENTIER et KIANZ de RUMELANGE qui sont retournés au pays."

Nic KREMER (^{de lui selon voir dire piqué et lui} l'un des chefs de la L.R.L) à son tour, dénonce ces pratiques douteuses qui exposent les résistants à des dangers accessoires et tout à fait superflus. Chaque passeur risquait chaque fois sa vie. Or passer des réfractaires une 2e fois ...

L'éminent passeur WEIMERSKIRCH se fâchait chaque fois qu'il trouvait parmi ses "clients" quelqu'un qu'il avait déjà passé quelque temps auparavant. KREMER cite en surplus l'exemple suivant :

Chez la famille HENTGES se chachaient 2 réfractaires retournés au pays. Or le second fils de la famille n'ayant pas rejoint son unité en Allemagne, la Gestapo apparut à la maison HENTGES. Seul le sang-froid de Yvonne HENTGES qui invite les ^{GESTAPO} STAPISTES, à haute voix, de perquisitionner (ce qu'ils ne firent ^{alors} pas), sauva cette famille de vaillants résistants ainsi que les 2 réfractaires qui l'avaient cavalièrement mise en péril.

Or combien UNGEHEUER, KREMER, WEIMERSKIRCH et bien d'autres résistants encore, avaient raison de condamner ces retours inconsidérés, ressort du fait que ce fut l'arrestation d'un de ces réfractaires retourné au pays (à savoir ROLGEN) qui déclencha la catastrophe de CLERMONT.

*Soweit für Land der engen nächsten Tendenz konnte mir drof zurück nach d'Kastrop
ou Clermont war*